

Úřad EFSA aktualizoval hodnoty tolerovatelného příjmu pro dioxiny a polychlorované bifenily s vlastnostmi podobnými dioxinům. Tolerovaný příjem je 7x nižší než dosud. Zároveň ale míru jejich toxicity EFSA zlehčuje – naznačuje, že je nadhodnocená...

Úřad EFSA dokončil a zveřejnil komplexní přehled o rizicích dioxinů a PCB s vlastnostmi podobnými dioxinům (v angl.: DL-PCBs, dioxin-like polychlorinated biphenyls) pro zdraví lidí a zvířat.

Dioxiny a DL-PCBs jsou toxické chemické látky, které přetrvávají v životním prostředí řadu let a kumulují se v nízkých hladinách v potravním řetězci, obvykle v tukových tkáních zvířat. Díky úsilí veřejných orgánů a průmyslu se podařilo v posledních 30 letech snížit přítomnost těchto toxických látek v potravinách a krmivech. Dioxiny jsou nežádoucí vedlejší produkty vznikající při tepelných a průmyslových procesech. Polychlorované bifenily měly řadu průmyslových aplikací před tím, než byly v 80. letech v EU zakázány. Dvanáct PCBs se označuje jako "PCBs s vlastnostmi podobnými dioxinům", neboť mají obdobné toxikologické vlastnosti jako dioxiny.

EFSA uvádí, že se potvrdily závěry předchozích hodnocení, totiž že **dietární expozice těmito kontaminanty, které jsou přítomny v nízkých hladinách v potravinách a krmivech, je zdravotním problémem**. Data z jednotlivých evropských zemí ukazují, že dochází k překročení nově stanoveného tolerovatelného týdenního příjmu ve všech věkových skupinách.

Jak tyto kontaminanty působí? Například se poukazuje na sníženou kvalitu spermatu vlivem těchto kontaminantů - včetně nižšího podílu narozených synů vůči dcerám, vyšší hladiny hormonu stimulujícího štítnou žlázu u novorozenců a vývojové vady zubní skloviny.

Doporučení vědeckého panelu: "Překročení hodnot TWI je důvodem k znepokojení, ale toxicita nejnebezpečnějšího DL-PCBs je pravděpodobně nadhodnocena," uvedl Dr. Hoogenboom. Doporučení k dalším akcím se se proto orientují i tímto směrem.

Pro stránky Spotřebitel za kvalitou, kvalita za spotřebitelem (<http://spotrebitelzakvalitou.cz/>) připravil

Ing. Libor DUPAL

Programový ředitel a předseda správní rady, SDRUŽENÍ ČESKÝCH SPOTŘEBITELŮ, z. ú.

Ředitel (statutární orgán), KABINET PRO STANDARDIZACI, o. p. s.

Člen Správní rady (Management Board) EFSA

Prosinec 2018

Příloha

(Originální informace, redakčně upraveno)

Úřad EFSA aktualizoval hodnoty tolerovatelného příjmu pro dioxiny a polychlorované bifenyls s vlastnostmi podobnými dioxinům

Vydáno: 28.11.2018, Autor: KM EFSA

Úřad EFSA dokončil a zveřejnil komplexní přehled o rizicích dioxinů a PCB s vlastnostmi podobnými dioxinům (v angl.: DL-PCBs, dioxin-like polychlorinated biphenyls) pro zdraví lidí a zvířat.

Dioxiny a DL-PCBs jsou toxické chemické látky, které přetrvávají v životním prostředí řadu let a kumulují se v nízkých hladinách v potravním řetězci, obvykle v tukových tkáních zvířat. Díky úsilí veřejných orgánů a průmyslu se podařilo v posledních 30 letech snížit přítomnost těchto toxických látek v potravinách a krmivech. Dioxiny jsou nežádoucí vedlejší produkty vznikající při tepelných a průmyslových procesech. Polychlorované bifenyls měly řadu průmyslových aplikací před tím, než byly v 80. letech v EU zakázány. Dvanáct PCBs se označuje jako "PCBs s vlastnostmi podobnými dioxinům", neboť mají obdobné toxikologické vlastnosti jako dioxiny. Například se poukazuje na sníženou kvalitu spermatu vlivem těchto kontaminantů - včetně nižšího podílu narozených synů vůči dcerám, vyšší hladiny hormonu stimulujícího štítnou žlázu u novorozenců a vývojové vady zubní skloviny.

Doporučení vědeckého panelu: "Překročení hodnot TWI je důvodem k znepokojení, ale toxicita nejnebezpečnějšího DL-PCBs je pravděpodobně nadhodnocena," uvedl Dr. Hoogenboom. Doporučení se proto orientují tímto směrem.

Potvrdily se závěry předchozích hodnocení, totiž že **dietární expozice těmto kontaminantům, které jsou přítomny v nízkých hladinách v potravinách a krmivech, je zdravotním problémem**. Data z jednotlivých evropských zemí ukazují, že dochází k překročení nově stanoveného tolerovatelného týdenního příjmu ve všech věkových skupinách.

Vědecký panel EFSA pro kontaminanty v potravinovém řetězci (CONTAM) dokončil první komplexní přehled o rizicích těchto látek pro zdraví lidí a zvířat. Evropská komise požádala úřad EFSA o hodnocení rizik těchto kontaminantů po té, co úřad EFSA v roce 2015 přezkoumal rozdíly mezi hladinami tolerovatelných příjmů, které stanovily různé vědecké poradní orgány v EU.

Nový tolerovatelný příjem

Při hodnocení rizika byly zvažovány účinky pozorované u lidí a jako podpůrný důkaz byla použita data z testování na zvířatech.

Dr. Ron Hoogenboom z vědeckého panelu CONTAM a předseda pracovní skupiny pro dioxiny uvedl: "Panel stanovil nový tolerovatelný týdenní příjem (TWI, tolerable weekly intake) pro dioxiny a DL-PCBs v potravinách - 2 pikogramy na kilogram tělesné hmotnosti".

Pikogram je jedna biliontina neboli 10^{-12} gramu. Nová hodnota TWI je sedmkrát nižší než předchozí hodnota, stanovená v roce 2001 Vědeckým výborem EK pro potraviny.

"Hlavními důvody tohoto snížení byla dostupnost nových epidemiologických a experimentálních dat o toxicitě těchto látek, a propracovanější techniky modelování pro predikci hladin v lidském těle v průběhu času. Nový TWI chrání před nepříznivými účinky těchto kontaminantů na kvalitu spermatu. Tyto negativní zdravotní účinky byly pozorovány již při nízkých úrovních těchto látek v lidské krvi," dodal Dr. Hoogenboom.

Hodnota TWI chrání i proti jiným nepříznivým účinkům, které byly pozorovány v humánních studiích: nižší podíl narozených synů vůči dcerám, vyšší hladiny hormonu stimulujícího štítnou žlázu u novorozenců a vývojové vady zubní skloviny.

Expozice u všech věkových kategorií přesahuje TWI

K dietární expozici přispívají u většiny věkových skupin v evropských zemích ryby (zejména tučné ryby), sýry a maso hospodářských zvířat.

Dr. Hoogenboom uvedl: "U skupin s průměrnou a vysokou expozicí byly 5x – 15x překročeny nové hodnoty TWI u dospívajících, dospělých a starších osob. U batolat a dětí do 10 let byly hodnoty TWI překročeny v podobném rozsahu."

Doporučení vědeckého panelu

"Překročení hodnot TWI je důvodem k znepokojení, ale toxicita nejnebezpečnějšího DL-PCBs je pravděpodobně nadhodnocena," uvedl Dr. Hoogenboom. "Při výpočtu toxicity takovýchto látek jsou používány mezinárodně sjednané hodnoty známé jako "faktory ekvivalentní toxicity" (TEFs, toxicity equivalency factors). Vědecký panel CONTAM podporuje přezkoumání TEFs pro dioxiny a DL-PCBs s ohledem na nová vědecká data. Pokud se potvrdí, že jsou méně toxické, bude to znamenat menší závažnost zdravotního rizika pro spotřebitele.

Co bude následovat

Evropská komise a členské státy EU projednají na základě vědeckého doporučení úřadu EFSA opatření pro řízení rizik, aby byla zajištěna vysoká úroveň ochrany spotřebitelů.

Scientific opinion on the risk for animal and human health related to the presence of dioxins and dioxin-like PCBs in feed and food

Information Session on the EFSA Opinion on PCDD/Fs and DL-PCBs in food and feed

Další informace jsou na webových stránkách EFSA:
[Topic on Dioxins and dioxin-like PCBs.](#)